

Az Antares okulár család

A dolog úgy kezdődött, hogy egy jó barátom a közelmúltban kölcsön adta kipróbálásra az általa beszerzett új, és eddig ismeretlen gyártmányú okulárját. Megkért, ha alkalom adódik rá, észleljek vele. Az új dolguk mindig vonzzák az embert, ez pedig a legújabbak közül valónak látszott! Már a gyártási hely is érdekes: „Made in Canada”.

A kölcsönkapott darab állítható fókuszú, 5–8 mm-es, tehát zoom-okulár, az okulársorozat első darabját képezi. Megvárva az idő jobbra fordulását, érdeklődve illesztettem be a már ránézésre is kissé szokatlan küllemű természetes optikát az okulárkihuzatba. Szokatlan, hogy ez az okulár igencsak nagy méretű, súlya 485 gramm. A fekete, recés gumival borított okulár hossza 8 mm és fókusznál 15 cm, átmérője 50 mm. Persze skála is van rajzolja rá, így a fókusz beállítható 5,5–6–6,5–7–7,5–8 mm-re. Ez a fókusz Hold és bolygómegfigyelést sugall, de mint kiderült, kettősöket is érdemes észlelni vele. Tehát rögzítés után Holdra-állás következik. Az átlátszóság jó, a nyugodtság már nem annyira. A Hold mintha kristálytiszt, lassan áramló vízfüggönyön keresztül látszana, de nagyon élesen. A 110/1650-es Zeiss AS objektívvel gyönyörű, éles a kép, kiválóan látszanak az Appeninek a terminátor közelében, a Ptolemaius, az Alphonsus... Az első meglepetés: óriási a látómező, a Hold nagy része benne van, pedig 206x-os a nagyítás! Az okulár dobozában olvasom, hogy a látómező 80,7 fok. 5 mm-es fókusznál pedig 89 fok! De ami a legszebb az egészben, az az, hogy a kép ugyanolyan éles közepén, mint a látómező peremén! Semmi elhúzás, és elsőre át sem lehet tekinteni a területet, úgy kell körülnézni az okulárban, mintha panorámaablakon néznénk a Holdat. Az okulárhoz gumi szemkagyló is jár, ami megkönnyíti a meglepően nagy átmérőjű (25 mm) szemlencsébe való betekintést.

Gyors csere, egy hagyományos 9 mm-es okulárra... olyan érzésem támad, mintha szívószálon keresztül nézném égi kísérőnket. Visszaeserélem az Antaresre, az okulárt 5 mm-es fókuszra állítom, a nagyítás 330x-os. Körülbelül a kihasználható nagyítás felső határánál járok, a fény kevés, de még így is meglepő a látómező nagysága. Ekkora nagyításnál már csak egy-két krátert lehet megfigyelni a hagyományos okulárokkal!

Most az érdekesség kedvéért a távcsövet átállítom az ε Lyr-re. Minden gond nélkül látszik szétbontva az egymáshoz képest merőlegesen elhelyezkedő ikerpáros. Mi len

Dan András egy Antares-okulárral a 2001-es szentléleki távcsöves Találkozón. A mikroszon kiválóan érzékelteti az optika méreteit... (Tepliczky István felvétele)

ne ha... Elképesztő, de kipróbálom! Fókuszkétszerezővel a nagyítás 660x-os. Nézzük, mi marad a képből? A látómező két átellenes percmén ott az egészen „szétbontott” rendszer 4 db Airy-korongja, élesen, hibátlanul!

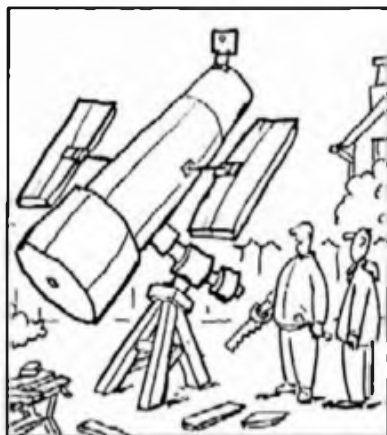
Most új felállásban próbálom ki az okulárt, egy 300/1500-as Newton távesű következik. A kép gyönyörűen éles a széleken, persze ez nem jelenti azt, hogy az okulár korrigálná a Newton-rendszer leképezési hibáit, csak arról van szó, hogy a vizsgált látómező még hibátlan, központi részét látjuk kifogástalan részletességgel. A 8 mm-es fókusszal még szépen látszik az M57 planetárisa (190x-es nagyítás) és az M13-as gömbhalmaz – alkotócsillagaira bontva. De ehhez már feketébb, fényszennyezéstől mentes égre lenne szükség. Ez az, ami egy Budapest környéki kisvárosban egyre lehetlenebb.

Ezután az újonnan vásárolt 30 mm fókuszú Speers and Waler típusú okulár 2 hüvelyke változata következik. Az okulár 67,7 fokos látómezejének köszönhetően a Newtonnal 50x-essel még éppen „elfér” a Perseus-ikerhalmaz. A kép szép éles, a halmazt alkotó csillagok rendszeresen világítanak sokféle színekben. Itt azonban a látómező szélén már látható a Newton-tűkőr hibája.

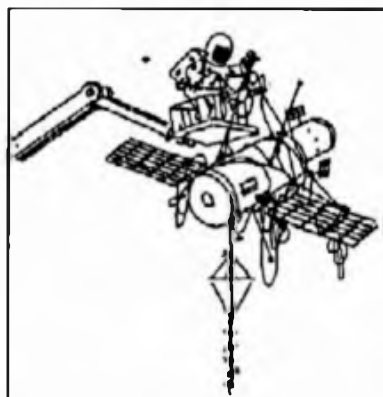
Még egy érdekesség: az okulárcsalád 12 mm-es tagja – 80 fokos látómezővel – lehetővé teszi, hogy a Jupitert mind a négy holdjával együtt lehessen észlelni, még a holdak legnagyobb kitérése idején is. Az élményen tovább javít, hogy a holdak már korongnak látszanak, a látómező szélén is élesen. A 110/1650-es Zeiss AS ezt mutatja 137x-es nagyításnál.

Úgy döntöttem, okulárkészletemet ebből a típusból fogom kiegészíteni – anyagi feltételeim függvényében. Mindenesetre hasonló vagy még szebb élményeket kívánok kedves amatőrtársaimnak!

MOGYORÓSI IMRE

– A HSI alapján készítettem!

Az űrtávcső nagyjavítása